

ΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΞΕΧΕΙΜΩΝΙΑΣΜΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ - ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1. Ερωτήσεις - ασκήσεις ανοικτού τύπου

1. Να μεταφέρετε τα δευτερόκλιτα προσηγορικά ονόματα του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
2. Να μεταφέρετε τα πρωτόκλιτα προσηγορικά ονόματα θηλυκού γένους του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
3. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των ονομάτων του κειμένου που σχηματίζουν μόνο πληθυντικό αριθμό (*pluralia tantum*).
4. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα προσηγορικά ονόματα αρσενικού γένους του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
5. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά θηλυκού γένους του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού.
6. Των προσηγορικών ουσιαστικών του κειμένου που βρίσκονται σε αφαιρετική πτώση να γραφεί η δοτική και η αιτιατική και των δύο αριθμών.
7. Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των τριτοκλίτων φωνηεντολήκτων ουσιαστικών του κειμένου και στους δύο αριθμούς.
8. Να κλιθεί το όνομα «νίς» και στους δύο αριθμούς.
9. Των επιθέτων του κειμένου να γραφεί η ίδια πτώση και στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς.
10. Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του κειμένου στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.
11. Να μεταφερθούν τα ρήματα της πρώτης και δεύτερης συζυγίας στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού στην έγκλιση που βρίσκονται.
12. Να μεταφερθούν τα ρήματα της δεύτερης συζυγίας του κειμένου, τα οποία βρίσκονται σε οριστική ενεστώτα, στο αντίστοιχο πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού.
13. Να γραφεί το απαρέμφατο ενεστώτα όλων των ρημάτων του κειμένου.
14. Να κλιθεί η οριστική ενεστώτα και παρατατικού του ρήματος «possum».

15. Στις παρακάτω ομάδες λέξεων να υπογραμμίσετε τις παρείσακτες. Τι κοινό έχουν οι παρείσακτες λέξεις με τις υπόλοιπες λέξεις της ομάδας και ως προς τι διαφοροποιούνται από αυτές;
- α) *conlocare, hiemare, remanere, importare, admonere, adventare, advolare, nuntiare.*
 - β) *legionibus, hostibus, militibus, collibus, caedibus, auribus, civibus.*
 - γ) *frumentum, legionum, militum, verbum, hostium, collium, caedium, legum, civitatum.*
 - δ) *legio, iubeo, nuntio, admoneo, caveo, debeo, excrucio.*
 - ε) *iubeo, conloco, remaneo, impero, admoneo, caveo, debeo, soleo.*
 - στ) *iubes, admones, caves, debes, colles, soles, hostes, habes, vides, foves.*
 - ζ) *propter, enim, in, ex, de, pro, et.*
16. Να ξαναγραφούν οι παρακάτω περίοδοι, αφού μεταφερθούν τα ρήματα στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού (στην έγκλιση που βρίσκονται) και γίνουν, όπου χρειάζεται, οι αναγκαίες τροποποιήσεις ώστε οι νέες προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές. Να μη θίξετε τις περιόδους εκείνες που αν τροποποιηθούν δεν παρέχουν αποδεκτό νόημα:
- α) *Ille quattuor legionibus in Belgis hiemare imperat.*
 - β) *Tres legiones in hibernis conlocat.*
 - γ) *Speculator noster prope esse hostes nuntiat.*
 - δ) *Vos hostium vim cavere debetis.*
 - ε) *Caesar legatos conlocare legiones in hibernis multis iubet.*
 - στ) *Hostes de colle advolare solent.*
 - ζ) *Hostis de collibus advolat et caedem perpetrare potest.*
 - η) *Speculator milites hostis adventare nuntiat.*
 - θ) *Legatus milites suos cavere hostes admonet.*
 - ι) *Milites vim hostium cavere debent.*
 - ια) *Legiones in Belgis hiemare debebant.*
 - ιβ) *Caesar tribus legionibus in illis locis remanere imperat.*
17. Να μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση ή στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού τους κλιτούς τύπους των παρακάτω προτάσεων. Να μη

θίξετε τις προτάσεις εκείνες οι οποίες, αν μετασχηματισθούν, δεν δίδουν αποδεκτό νόημα.

α) *Ex legionibus quattuor in Nervii hiemare iubet.*

β) *Legiones in illis locis conlocant.*

γ) *Speculatores nostri eos prope esse nuntiant.*

δ) *Hostem cavere debetis.*

ε) *Legiones in hibernis multis conlocat.*

στ) *Hostis de collibus advolare solet.*

ζ) *Milites hostes propulsare possunt.*

η) *Speculator hostes adventare nuntiat.*

θ) *Ille milites cavere hostes admonet.*

ι) *Milites hostes cavere debent.*

ια) *Legiones in illis provinciis remanere debebant.* (provincia, -ae = επαρχία)

ιβ) *Tribus legionibus in Belgis remanere imperat.*

18. Να επιφέρετε τις απαιτούμενες διορθώσεις, ώστε οι προτάσεις που ακολουθούν να είναι συντακτικώς και νοηματικώς αποδεκτές. Αν κάποια πρόταση είναι αποδεκτή, να μην την θίξετε:

α) *Caesar multos legiones in illa hiberna conlocat.*

β) *Quattuor ex legionis in Nervii hiemare imperat.*

γ) *Caesar tribus legionibus in Belgis remanere iubet.*

δ) *Caesar legatos frumentum in castra importare imperat.*

ε) *Speculatores hostes prope esse nuntiat.*

στ) *Speculatores nostri hostes importare frumentum in castris nuntiant.*

ζ) *Milites nostri de collis advolabant et caedem hostium perpetrabant.*

η) *Milites Caesaris vis hostium cavebant.*

θ) *Milites nostri audaciae suae hostes propulsabant.*

ι) *Speculatores hostium nostros milites prope esse nuntiant.*

19. Να χαρακτηρισθούν οι ομοιόπρωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί του κειμένου.

20. Να δικαιολογήσετε τον συντακτικό ρόλο των τύπων που βρίσκονται σε αφαιρετική πτώση.

21. Να δικαιολογήσετε το πρόσωπο και τον αριθμό των ρημάτων του κειμένου.

22. Να προσδιορίσετε το είδος των απαρεμφάτων του κειμένου και να δικαιολογήσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται.
23. Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των απαρεμφάτων του κειμένου και να δικαιολογήσετε την πτώση τους.
24. Σε τι διαφέρουν, ως προς τη σύνταξη, τα συνώνυμα ρήματα «iubeo» και «impero»;
25. Να εντοπίσετε τις προθέσεις του κειμένου και να προσέξετε τη σύνταξή τους.
26. Να εντοπίσετε τους συνδέσμους του κειμένου και να εξηγήσετε τον συντακτικό τους ρόλο.
27. Να εντοπίσετε τις λέξεις του κειμένου που έχουν ετυμολογική σχέση με αντίστοιχες λέξεις της Ελληνικής (αρχαίας και νέας). Ποιες από τις λατινικές λέξεις του κειμένου χρησιμοποιούμε σήμερα στη νέα Ελληνική γλώσσα και με ποια σημασία;
28. Να γίνει συλλαβισμός των λέξεων της πρότασης που ακολουθεί: *Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat.*
29. Να θέσετε το σημείο της μακρότητας ή της βραχύτητας πάνω από το φωνήεν της παραλήγουσας των παρακάτω λέξεων και το τονικό σημείο της οξείας στην συλλαβή που τονίζεται. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας: *frumenti, inopiam, quattuor, remanere, speculatores, debetis, collibus, perpetrare.*
30. Να μεταφραστούν στα Λατινικά οι προτάσεις:
 - α) *Ο Καίσαρ εγκαθιστά τέσσερις λεγεώνες στη χώρα των Νερβίων και τρεις στη χώρα των Βέλγων.*
 - β) *Ο Καίσαρ διατάζει τρεις λεγεώνες να παραμείνουν στη χώρα των Νερβίων.*
 - γ) *Δίνει εντολή στους διοικητές των λεγεώνων να μεταφέρουν σιτάρι στα χειμερινά στρατόπεδα.*
 - δ) *Συμβουλεύει τους στρατιώτες του να φυλάγονται από τους εχθρούς.*
 - ε) *Οι στρατιώτες του εχθρού πλησιάζουν· οι ανιχνευτές μας αναγγέλλουν ότι ο εχθρός βρίσκεται κοντά.*
 - στ) *Οι Ρωμαίοι στρατιώτες με την τόλμη τους απωθούν τους εχθρούς.*
 - ζ) *Ο Καίσαρ μ' αυτά τα λόγια συμβουλεύει τους διοικητές των λεγεώνων: «Οι εχθροί εξορμούν από τους λόφους· οφείλετε να φυλάγεστε από αυτούς. Μπορούν να κατασφάζουν τους στρατιώτες μας.»*

31. Με τις ομάδες λέξεων που σας δίνονται να κατασκευάσετε ισάριθμες αποδεκτές προτάσεις, αφού τοποθετήσετε την κάθε λέξη στον κατάλληλο τύπο και στην κατάλληλη θέση (τα ρήματα, κατά την κρίση σας, να τεθούν σε οριστική ενεστώτα ή παρατατικού).
- α) *Caesar, legio, conloco, hiberna, in.*
 β) *impero, in, Caesar, tres, remaneo, legio, Belgae.*
 γ) *Caesar, legatus, in, impero, frumentum, castra, importo.*
 δ) *hostis, sum, prope.*
 ε) *collis, de, advolo, hostis.*

2. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών

1. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο (τα ρήματα με τα οποία θα συμπληρώσετε τα κενά, να τεθούν σε οριστική ενεστώτα). Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.
- α) *Caesar quattuor ex in Nervii et tres in Belgis*
 (conloco, legio)
- β) *Quattuor in Nervii hiemare imperat et tres in Belgis*
iubet. (remaneo, legio)
- γ) *..... omnes in conlocare iubet.* (hiberna, legatus, legio)
- δ) *..... frumentum in castra iubet.*
 (importo, legatus)
- ε) *Speculatores et prope eos esse nuntiant.* (hostis, advento)
- στ) *Caesar cavere vim admonet et legatos frumentum in castra iubet.* (miles, hostis, importo)
- ζ) *Speculatores hostes nuntiant; hostium debetis.* (vis, advento, caveo)

- η) *Milites* *amabant et* *eius studebant*. (Caesar, gloria)
- θ) *Hostes de* *advolabant et* *provinciae nocebant*. (incola, collis)
- ι) *Hostes in* *frumentum importabant*. (castra, suus)
- ια) *Caesar cum* *fortiter repugnat contra* (suis, hostis, miles στον πληθ.)
- ιβ) *Speculatores frumentum hostes* *in* *et eos* *bellum nuntiant*. (castra, paro, importo)

II. Ερωτήσεις - ασκήσεις της μορφής «Σωστό - Λάθος»

1. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι συντακτικώς ορθές ή εσφαλμένες και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

	Σωστό	Λάθος
α) <i>Caesar legatos frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
β) <i>Caesar legatis frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
γ) <i>Caesar legati frumentum in castris importare imperat.</i>	☐	☐
δ) <i>Caesar legato frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
ε) <i>Caesar legatum frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
στ) <i>Caesar legatum frumentum in castris importare imperat.</i>	☐	☐
ζ) <i>Caesar milites vim hostium cavere admonet.</i>	☐	☐
η) <i>Caesar milites vim hostis cavere admonet.</i>	☐	☐
θ) <i>Caesar militibus vim hostium cavere admonet.</i>	☐	☐
ι) <i>Caesar militis vim hostium cavere admonet.</i>	☐	☐
ια) <i>Caesar milites vis hostis cavere admonet.</i>	☐	☐
ιβ) <i>Caesar militi vim hostis cavere admonet.</i>	☐	☐

2. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις ανταποκρίνονται στο νόημα του κειμένου και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο:

	Σωστό	Λάθος
α) <i>Quattuor legionibus Caesar in Belgis hiemare imperat.</i>	☐	☐
β) <i>Tres legiones Caesar in Nervii remanere iubet.</i>	☐	☐

γ) <i>Caesar legatis frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
δ) <i>In hibernis multis Caesar legiones conlocat.</i>	☐	☐
ε) <i>Caesar milites cavere hostes admonebat.</i>	☐	☐
στ) <i>Hostes caedem incolarum perpetrare poterant.</i>	☐	☐
ζ) <i>Speculatores Caesaris hostes adventare et prope esse nuntiant.</i>	☐	☐
η) <i>Hostes propter frumenti inopiam legiones suas in hibernis multis conlocabant.</i>	☐	☐
θ) <i>Caesar castra hostium oppugnat et dolo expugnat.</i>	☐	☐
ι) <i>Caesar milites admonet his verbis: patriam amare, legatos vestros fovere et fortiter contra hostes repugnare debetis.</i>	☐	☐
ια) <i>Hostes in castra sua frumentum importabant.</i>	☐	☐
ιβ) <i>Caesar hostes adventare audiebat.</i>	☐	☐

III. Ερωτήσεις - Ασκήσεις πολλαπλής επιλογής

1. Η έκφραση «caedem perpetro» σημαίνει:

- α) διαπράττω έγκλημα. ☐
- β) κατασφάζω. ☐
- γ) φυλάγομαι. ☐
- δ) ορμώ, επιτίθεμαι. ☐
- ε) πλησιάζω. ☐
- στ) λεηλατώ. ☐

Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

2. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ευσταθεί συντακτικώς; Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

- α) *Caesar legatos frumentum in castra importare imperat.* ☐
- β) *Caesar legatos frumentum in castris importare imperat.* ☐
- γ) *Caesar legatos frumentum in castra importare imperant.* ☐
- δ) *Caesar legatis frumentum in castra importare imperat.* ☐
- ε) *Caesar legatis frumentum in castris importare imperat.* ☐

- στ) *Caesar legato frumentum in castris importare imperat.* ☐
- ζ) *Caesar legato frumentum in castra importare imperant.* ☐
- η) *Caesar legatis frumenta in castris importare imperat.* ☐
- θ) *Caesar legatum frumentum in castra importare imperat.* ☐
- ι) *Caesar legati frumentum in castra importare imperat.* ☐

3. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ευσταθεί συντακτικώς; Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

- α) *Quattuor ex legiones in Belgis conlocat.* ☐
- β) *Tres legiones in Gallia remanere imperat.* ☐
- γ) *Quattuor legionibus in Nervii hiemare iubet.* ☐
- δ) *Legati in castris frumentum importabant.* ☐
- ε) *Hostes bellum parabat.* ☐
- στ) *Speculatores hostes prope est nuntiant.* ☐
- ζ) *Milites contra hostium repugnare debent.* ☐
- η) *Hostes prope nostra castra sunt audio.* ☐
- θ) *Legatis his verbis admonebat.* ☐
- ι) *Hostes de colle advolare solebant.* ☐

IV. Ερωτήσεις - ασκήσεις σύζευξης

1. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης. Πέντε από τις προτάσεις που καταχωρίζονται στη στήλη των απαντήσεων δεν ανταποκρίνονται σε αντίστοιχες ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

- 1) ☐ *Quid Caesar milites admonet?*
- 2) ☐ *Cur Caesar in hibernis multis hiemare legiones iubet?*
- 3) ☐ *Quot (= πόσες) ex legionibus Caesar in Nervii hiemare iubet?*
- 4) ☐ *Quot (= πόσες) ex legionibus Caesar in Belgis remanere imperat?*

- 5) ☐ *Quid legatos Caesar iubet?*
- 6) ☐ *Quid speculatores nuntiant?*

Απαντήσεις

- α) *Propter frumenti inopiam.*
- β) *Caesar in multis hibernis legiones conlocat.*
- γ) *Caesar milites vim hostium cavere admonet.*
- δ) *Speculatores hostes esse prope nuntiant.*
- ε) *Repugnare contra hostes debent.*
- στ) *Quattuor.*

7) ☐ *Admonetne Caesar milites
repugnare fortiter contra hostes?*

ζ) *Vim hostium cavebant.*

η) *Tribus in Belgis remanere
imperat.*

θ) *Legati frumentum in castra
importabant.*

ι) *Non.*

ια) *Tres legiones in Belgis
remanebant.*

ιβ) *Frumentum in castra eos
importare.*

2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τις σημασίες που δίδονται στη Β' στήλη αναγράφοντας μέσα στο πλαίσιο τον αριθμό της αντίστοιχης λέξης της Α' στήλης. Στη Β' στήλη υπάρχουν δύο σημασίες των οποίων δεν δίδεται η αντίστοιχη λατινική λέξη, την οποία θα πρέπει να προσθέσετε, ενώ στην Α' στήλη υπάρχουν δύο λατινικές λέξεις των οποίων δεν δίδονται οι αντίστοιχες σημασίες, τις οποίες επίσης θα πρέπει να προσθέσετε:

A

- 1) *frumentum*
- 2) *hiberna*
- 3) *conloco*
- 4) *quattuor*
- 5) *hiemo*
- 6) *iubeo*
- 7) *impero*
- 8) *remaneo*
- 9) *importo*
- 10) *inopia*
- 11) *miles*
- 12) *caedes*
- 13)
- 14)

B

- ☐ σφαγή
- ☐ ξεχειμωνιάζω
- ☐ παραμένω
- ☐ προσέχω, φυλάγομαι
- ☐ χειμερινό στρατόπεδο
- ☐ τέσσερα
- ☐ οφείλω, πρέπει
- ☐ εισάγω
- ☐ εγκαθιστώ
- ☐ σιτάρι, δημητριακά
- ☐ έλλειψη
- ☐ στρατιώτης
- ☐
- ☐

3. Βάσει του κειμένου να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β' αναγράφοντας μέσα στο πλαίσιο τον αριθμό της αντίστοιχης λέξης της Α' στήλης. Στη Β' στήλη υπάρχουν πέντε όροι των οποίων δεν δίδεται η αντίστοιχη λέξη:

A

- 1) *frumenti*
- 2) *multis*
- 3) *hiemare*
- 4) *tribus*
- 5) *verbis*
- 6) *caedem*
- 7) *eos*

B

- ☐ γενική κτητική
- ☐ υποκείμενο
- ☐ γενική υποκειμενική
- ☐ αντικείμενο του ρ. «iubet»
- ☐ κατηγορηματικός προσδιορισμός
- ☐ αφαιρετική του τρόπου
- ☐ επιθετικός προσδιορισμός
- ☐ αντικείμενο του ρ. «imperat»
- ☐ γενική κτητική
- ☐ αντικείμενο του απαρ. «perpetrare»
- ☐ αφαιρετική του μέσου
- ☐ γενική αντικειμενική

4. Να γράψετε μέσα στο πλαίσιο τον αριθμό της αντίστοιχης λατινικής περιόδου. Υπάρχουν πέντε περίοδοι στα Ελληνικά των οποίων δεν δίδεται η αντίστοιχη στα Λατινικά.

A

- 1) *Caesar propter frumenti inopiam legiones in illis hibernis conlocat.*
- 2) *Quattuor ex legionibus in Nervii remanere iubet.*
- 3) *Tribus legionibus in Belgis hiemare imperat.*
- 4) *Milites omnes frumentum in castra importare iubet.*
- 5) *Hostes prope esse audio.*

B

- ☐ Διατάζει τρεις λεγεώνες να παραμείνουν στη χώρα των Βέλγων.
- ☐ Τέσσερις από τις λεγεώνες διατάζει να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Νερβίων.
- ☐ Οι εχθροί από τους λόφους συνηθίζουν να εξορμούν.
- ☐ Ο Καίσαρ λόγω της έλλειψης σίτου εγκαθιστά τις λεγεώνες σε εκείνα τα χειμερινά στρατόπεδα.
- ☐ Διατάζει τρεις λεγεώνες να ξεχειμωνιάσουν στη χώρα των Βέλγων.

- 6) *Speculatores hostes
adventare nuntiabant.*
7) *Vim hostium cavere
debebatis.*
8) *Hostes de collibus
advolare solebant.*

- ☐ Τους στρατιώτες διατάζει να μεταφέρουν σιτάρι στα στρατόπεδα.
☐ Τέσσερις από τις λεγεώνες διατάζει να παραμείνουν στη χώρα των Νερβίων.
☐ Οφείλετε να φυλάγεστε από την ορμή των εχθρών.
☐ Πληροφορούμαι πως οι εχθροί βρίσκονται κοντά.
☐ Οι εχθροί από τους λόφους συνήθιζαν να εξορμούν.
☐ Οφείλατε να φυλάγεστε από την ορμή των εχθρών.
☐ Οι ανιχνευτές ανήγγελλαν ότι εχθροί πλησίαζαν.
☐ Όλους τους στρατιώτες διατάζει να μεταφέρουν σιτάρι στο στρατόπεδο.

3. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να διορθώσετε τα συντακτικά λάθη και να δικαιολογήσετε τις διορθώσεις σας:
α) *Caesar in hiberna multa legiones conlocat.*
β) *Quattuor legiones in Nervios hiemant.*
γ) *Tres legiones in Belgis remanere imperat.*
δ) *Caesar legatos frumentum in castris importare iubent.*
ε) *Milites fortiter contra hostes repugnabat.*
στ) *Caesar verba sua animum¹² militum confirmat.¹³*
ζ) *Legati milites frumentum in castra importare imperant.*
η) *Speculatores hostes adventant nuntiant.*
θ) *Hostes de colles advolare solebant.*
ι) *Hostis caedem militum perpetrare poterant.*
ια) *Milites patrias suas desiderabant et fortuna adversa deplorabant.*
ιβ) *Speculator hostes conlocare militum in proximis¹⁴ collis nuntiant.*

¹² animus, -i = το φρόνημα

¹³ confirmo, 1 = ενισχύω

¹⁴ proximus = εγγύτατος, πολύ κοντινός, γειτονικός

2. Ο τύπος «verbis» του κειμένου είναι:

- α) δοτική πληθυντικού πρωτοκλίτου ουσιαστικού θηλ. γένους. ☐
- β) αφαιρετική πληθυντικού πρωτοκλίτου ουσιαστικού θηλ. γένους. ☐
- γ) δοτική πληθυντικού δευτεροκλίτου ουσιαστικού αρσ. γένους. ☐
- δ) αφαιρετική πληθυντικού δευτεροκλίτου ουσιαστικού θηλ. γένους. ☐
- ε) αφαιρετική πληθυντικού δευτεροκλίτου επιθέτου αρσ. γένους. ☐
- στ) αφαιρετική πληθυντικού δευτεροκλίτου ουσιαστικού αρσ. γένους. ☐
- ζ) αφαιρετική πληθυντικού δευτεροκλίτου ουσιαστικού ουδ. γένους. ☐

Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

3. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο (τα ρήματα με τα οποία θα συμπληρώσετε τα κενά να τεθούν σε οριστική παρατατικού). Να δικαιολογήσετε την πτώση των ονομάτων και το πρόσωπο των ρημάτων που επιλέξατε. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.

- α) *Caesar legiones propter inopiam in et in conlocat.* (Nervii, Belgae, frumentum)
- β) *Legati milites et animum confirmabant.* (admoneo, is)
- γ) *hostes adventare vident et prope eos nuntiant.* (sum, speculator)
- δ) *Milites inter se insidias cavere.* (admoneo, hostis)
- ε) *Incolae nuntiant terrae suae (hostis, noceo)*
- στ) *Caesar admonet in bello pericula (miles, audacia, propulso)*
- ζ) *Hostes parabant* ¹⁵ *de et caedem perpetrare.* (advolo, collis, miles)
- η) *Milites Caesaris fortiter pugnant* ¹⁶ *et fugant.* ¹⁷ (gladius, ¹⁸ hostis)
- θ) *Illi magnam incolarum perpetrare nuntiant.* (caedes, hostis)
- ι) *Milites dolos hostium..... debebant. Hostes caedem militum perpetrare (caveo, possum)*

¹⁵ paro + απαρ. = ετοιμάζομαι να (βλ. Μάθ. IX)

¹⁶ pugno, 1 = πολεμώ, μάχομαι

¹⁷ fugo, 1 = τρέπω σε φυγή

¹⁸ gladius, -i = το ξίφος

**ΟΤΑΝ ΒΓΕΙΣ ΣΤΟ ΚΥΝΗΓΙ, ΠΑΡΕ ΜΑΖΙ ΣΟΥ
ΜΟΛΥΒΙ ΚΑΙ ΧΑΡΤΙ**

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ - ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1. Ερωτήσεις - ασκήσεις ανοικτού τύπου

1. Να εντοπίσετε τα ουδέτερα ουσιαστικά και να γράψετε τη γενική και αιτιατική ενικού και πληθυντικού αριθμού.
2. Ποια άλλα ουσιαστικά, όπως το *cerae*, *-arum*, γνωρίζετε, που έχουν δηλ. άλλη σημασία στον ενικό και άλλη στον πληθυντικό αριθμό;
3. Ποια άλλα ουσιαστικά, ανεξάρτητα από την κλίση, γνωρίζετε τα οποία απαντούν μόνο στον πληθυντικό αριθμό; (*pluralia tantum*)
4. Να δικαιολογήσετε το γένος των ουσιαστικών «solitudo» και «cogitatio».
5. Να εντοπίσετε τα θηλυκά προσηγορικά ονόματα της γ' κλίσης και να γράψετε τη γενική και δοτική ενικού και πληθυντικού αριθμού.
6. (*magnus*, *-a*, *-um*) *mons*, (*plenus*, *-a*, *-um*) *cerae*: Να επιλέξετε το σωστό γένος του επιθέτου και να κλίνετε στο πληθυντικό αριθμό το ουσιαστικό μαζί με το επίθετο που το συνοδεύει.
7. *vacuum rete*, *feroces apri*: Να κλίνετε τα ουσιαστικά μαζί με τα επίθετα που τα συνοδεύουν στον αριθμό που δίδονται.
8. Να καταγράψετε τα ουσιαστικά της γ' κλίσης που σχηματίζουν την αφαιρετική του ενικού και σε *-e* και σε *-i*.
9. *Cornelius Tacitus*: Να κλίνετε τα ονόματα στον ενικό αριθμό. Τι παρατηρείτε ως προς τον τρόπο κλίσης τους;
10. *ego*, *ipse*: Να κάνετε λεπτομερειακή γραμματική αναγνώριση των τύπων.
11. *aliquid*: Να αναγνωρίσετε τον τύπο γραμματικώς και να κλίνετε το ουδέτερο γένος, στον ενικό και πληθυντικό αριθμό, της αντίστοιχης επιθετικής αντωνυμίας.
12. *tu*: Να κλίνετε την προσωπική αντωνυμία γ' προσώπου στον πληθυντικό αριθμό.

13. *suo*: Να γράψετε την αντωνυμία στα άλλα πρόσωπα στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση που βρίσκονται.
14. *Ego tres apros feroces video.*: Να κλίνετε την πρόταση στον πληθυντικό αριθμό.
15. Να μεταφέρετε τα ρήματα των στίχων 1-5 του κειμένου στον ενεστώτα και στον παρατατικό στο ίδιο πρόσωπο.
16. *tres*: Να γράψετε τα αριθμητικά επίθετα του απόλυτου «tres».
17. *cepi, sedebam, licebit*: Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους των ρημάτων.
18. *ridebis, interrogabis*: Να γράψετε το γ' ενικό και γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα των ρημάτων.
19. *errare, videbis*: Να κλίνετε την οριστική του ενεστώτα και μέλλοντα.
20. *sunt*: Να γράψετε τους αρχικούς χρόνους του ρήματος και να κλίνετε την οριστική παρατατικού και μέλλοντα. Τι παρατηρείτε; (το θέμα του *sum* είναι *es-*, βλ. φαινόμενο του ρωτακισμού).
21. Να εντοπίσετε τους συνδέσμους του κειμένου και να αναγνωρίσετε το είδος τους.
22. *Erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillares.*: Να γράψετε την παραπάνω περίοδο μεταφέροντας όλους τους κλιτούς τύπους στον άλλο αριθμό (όπου αυτό είναι δυνατόν).
23. Να υπογραμμίσετε στις παρακάτω προτάσεις τα προσηγορικά ονόματα όλων των κλίσεων και να γράψετε τη γενική του πληθυντικού αριθμού:
 - α) *In silvis animalia videmus.*
 - β) *Amamus in montibus errare.*
 - γ) *Nostrum ingenium, nostrum animus et nostram mentem cogitatione conformamus.*
 - δ) *Pugillares semper plenos habemus.*
24. Να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις του κειμένου και να αναγνωρίσετε το είδος τους.
25. Να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των λέξεων που βρίσκονται σε πτώση αιτιατική.
26. Να βρείτε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς του κειμένου και να δηλώσετε την επιρρηματική σχέση που εκφράζουν.

27. Πώς εισάγεται η δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση, πώς εκφέρεται και τι εκφράζει; Να γράψετε ένα αντίστοιχο παράδειγμα εναντιωματικής πρότασης από τα αρχαία και ένα από τα νέα ελληνικά. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε;
28. *Cum in venationibus eris...*: Να αναγνωρίσετε το είδος του «cum». Να βρείτε και τα υπόλοιπα είδη του χρονικού συνδέσμου «cum», όταν συντάσσεται με οριστική και να τα παρουσιάσετε.
29. *Licebit tibi pugillares adportare.*: Να κάνετε τη σύνταξη του απροσώπου ρήματος και να την αντιπαραβάλετε με την αντίστοιχη των αρχαίων και των νέων ελληνικών. (πρβ. *Ταῦτα οὐ δυνατόν ἐστὶν ἀνθρώποις εὐρεῖν - Μου εἶναι αδύνατο να το κάνω.*)
30. Να βρείτε το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *errare*. Τι γνωρίζετε για το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στα λατινικά; Ποια η διαφορά από την αντίστοιχη σύνταξη των αρχαίων ελληνικών;
31. Τι έχετε να παρατηρήσετε ως προς τη σύνταξη του «vibebis»; Πώς συντάσσονται τα αισθήσεως σημαντικά ρήματα στα αρχαία ελληνικά;
32. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε από τις λέξεις του κειμένου:
- α) αυτές που έχουν σημασιολογική και συγχρόνως ετυμολογική αντιστοιχία με λέξεις της νέας Ελληνικής.
 - β) αυτές των νέων Ελληνικών που προέρχονται από τη Λατινική μέσω μιας νεότερης ξένης γλώσσας.
33. Να μεταφράσετε στα Λατινικά τις προτάσεις:
- α) *Όταν θα πάμε στο κυνήγι, θα φέρουμε εκεί τα δίχτυα και την κυνηγετική λόγχη.*
 - β) *Δεν πρέπει να παραμείνεις στο δάσος· υπάρχουν πολλοί αγριόχοιροι.*
 - γ) *Αν και είμαστε λίγοι, θα απομακρύνουμε τους εχθρούς.*
 - δ) *Δεν επιτρέπεται στα παιδιά να περιπλανώνται στους λόφους.*
 - ε) *Θα γελάσουμε, όταν σε δούμε να κρατάς τα βιβλία στο κυνήγι.*
34. Να μεταφράσετε στα νέα Ελληνικά τις προτάσεις: (άσκηση για τα τακτικά αριθμητικά)
- Annus in duodecim menses dividitur (= διαιρείται), quorum nomina haec sunt: Ianuarius, mensis primus. Februarius, mensis secundus. Martius,*

mensis tertius. Aprilis, mensis quartus. Maius, mensis quintus. Iunius, mensis sextus. Iulius, mensis septimus. Augustus, mensis octavus. September, mensis nonus. October, mensis decimus. November, mensis undecimus. December, mensis duodecimus.

35. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και να σχηματίσετε με αυτά προτάσεις στα λατινικά:

epistula.....
iubeo.....
servus
pugillares
adversarii

36. Να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων ή των προτάσεων που δίνονται:

<i>Gaius Plinius</i>	είναι στο ρήμα.....
<i>tres</i>	είναι προσδιορισμός στο <i>apros</i>
<i>ad retia</i>	είναι εμπρόθετος προσδ. που δηλώνει
<i>stilus</i>	είναι στο ρήμα.....
<i>etsi retia vacua</i>	είναι δευτερ., πρόταση με ρήμα το.....
<i>magna</i>	είναι προσδιορ. στο.....
<i>cum...eris</i>	είναι δευτερ. πρόταση που εκφράζει το..... σε σχέση με το ρήμα της κύριας πρότασης
<i>adportare</i>	είναι απαρέμφατο που έχει θέση του ρήματος
<i>Minervam</i>	είναι του.....
<i>errare</i>	είναι απαρέμφατο που έχει θέση του ρήματος.

2. Ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Ασκήσεις του τύπου «Σωστό - Λάθος»

1. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος.

<i>suo</i>	είναι γένους αρσενικού ή ουδετέρου;
<i>tres</i>	είναι αριθμητικό επίθετο ή επίρρημα;
<i>ipse</i>	είναι οριστική ή δεικτική αντωνυμία;
<i>venabulum</i>	είναι γένους αρσενικού ή ουδετέρου;
<i>retia</i>	είναι ουσιαστικό β' ή γ' κλίσης;
<i>incitamenta</i>	είναι γένους θηλυκού ή ουδετέρου;
<i>cum</i>	είναι πρόθεση ή σύνδεσμος;
<i>quoque</i>	είναι επίρρημα ή σύνδεσμος;
<i>montibus</i>	είναι δοτική ή αφαιρετική πληθ.;
<i>vale</i>	είναι ρήμα ή επίρρημα;

2. Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος:

<i>suo</i>	είναι έμμεσο αντικείμενο ή επιθετικός προσδιορισμός;
<i>feroces</i>	είναι επιθετικός ή κατηγορηματικός προσδιορισμός;
<i>plenas</i>	είναι επιθετικός προσδιορισμός ή κατηγορούμενο;
<i>cogitationis</i>	είναι γενική κτητική ή αντικειμενική;
<i>cum</i>	είναι καθαρά χρονικός ή επαναληπτικός;
<i>pugillares</i>	είναι υποκείμενο ή αντικείμενο απαρεμφάτου;
<i>errare</i>	είναι τελικό ή ειδικό απαρέμφατο;

3. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις ανταποκρίνονται στο νόημα του κειμένου και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

	Σωστό	Λάθος
α) <i>Cornelius Tacitus tres apros cepit.</i>	☐	☐
β) <i>In montibus Diana est.</i>	☐	☐
γ) <i>Gaius venabulum habebat.</i>	☐	☐
δ) <i>Sua retia plena erant.</i>	☐	☐
ε) <i>Tacitus in silva errabat.</i>	☐	☐
στ) <i>G. Plinius cum amicis in venationibus erat.</i>	☐	☐

II. Ασκήσεις σύζευξης

1. Να συνδέσετε τους αριθμούς της στήλης Α' με τα γράμματα της στήλης Β'. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει.

A	B
1) <i>feroces</i>	α) ουσιαστικό της γ' κλίσης
2) <i>cepi</i>	β) εναντιωματικός σύνδεσμος
3) <i>etsi</i>	γ) προστακτική ενεστώτα
4) <i>stilus</i>	δ) επίθετο της γ' κλίσης
5) <i>tamen</i>	ε) αναφορική αντωνυμία
6) <i>vale</i>	στ) οριστική παρακειμένου
7) <i>aliquid</i>	ζ) ουσιαστικό α' κλίσης
8) <i>ceras</i>	η) αντιθετικός σύνδεσμος
9) <i>cogitationis</i>	θ) ουσιαστικό της β' κλίσης
10) <i>adportare</i>	ι) αόριστη αντωνυμία
	ια) απαρέμφατο ενεστώτα

2. Να σχηματίσετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται στην πέμπτη στήλη παίρνοντας τα διάφορα μέρη από τις προηγούμενες.

<i>Ri</i>	<i>ta</i>	<i>ba</i>	<i>nt</i>	α' πληθ. πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
<i>interro</i>		<i>bi</i>	<i>re</i>	β' πληθ. πρόσωπο οριστικής παρατατικού
<i>sede</i>	<i>de</i>		<i>tis</i>	γ' πληθ. πρόσωπο οριστικής ενεστώτα.
<i>Eno</i>		<i>bu</i>	<i>mus</i>	απαρέμφατο ενεστώτα
<i>vide</i>	<i>ga</i>		<i>nt</i>	γ' πληθ. οριστικής μέλλοντα

3. Να συνδέσετε τους αριθμούς με τα γράμματα. Ένα στοιχείο της δεύτερης στήλης περισσεύει:

A	B
1) <i>Cornelio Tacito</i>	α) υποκείμενο στο «sunt»
2) <i>salutem</i>	β) δοτική προσωπική
3) <i>venabulum</i>	γ) εμπρόθετος στάσης σε τόπο
4) <i>vacua</i>	δ) έμμεσο αντικείμενο
5) <i>silvae</i>	ε) άμεσο αντικείμενο
6) <i>incitamenta</i>	στ) υποκείμενο στο «erat»
7) <i>cogitationis</i>	ζ) γενική υποκειμενική

8) <i>tibi</i>	η) γενική αντικειμενική
9) <i>Dianam</i>	θ) κατηγορούμενο αντικειμένου
10) <i>in montibus</i>	ι) κατηγορούμενο υποκειμένου
	ια) υποκείμενο απαρεμφάτου

4. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη σημασία τους στη στήλη Β'.
- Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει:

A	B
1) <i>cera</i>	α) κενός
2) <i>enoto</i>	β) περιπλανιέμαι
3) <i>licet</i>	γ) κρατάω σημειώσεις
4) <i>ferox</i>	δ) συλλαμβάνω
5) <i>aliquis</i>	ε) σκέπτομαι
6) <i>vacuus</i>	στ) κερί
7) <i>valeo</i>	ζ) επιτρέπεται
8) <i>capio</i>	η) σωτηρία
9) <i>salus</i>	θ) άγριος
10) <i>erro</i>	ι) υγιαίνω
	ια) κάποιος

5. Να συνδέσετε κάθε λέξη της στήλης Α' με το αντίθετό της που υπάρχει στη στήλη Β'.

A	B
1) <i>filius</i>	α) <i>libero</i>
2) <i>antiquus</i>	β) <i>gaudeo</i>
3) <i>infirmus</i>	γ) <i>minimus</i>
4) <i>plenus</i>	δ) <i>parcus</i>
5) <i>deploro</i>	ε) <i>ferox</i>
6) <i>primus</i>	στ) <i>validus</i>
7) <i>maximus</i>	ζ) <i>vacuus</i>
8) <i>magnificus</i>	η) <i>filia</i>
9) <i>capio</i>	θ) <i>novus</i>
10) <i>tener</i>	ι) <i>ultimus</i>

6. Να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης.
Ένα στοιχείο της δεξιάς στήλης των απαντήσεων περισσεύει.

Ερώτηση

Απάντηση

1) ☐ <i>Quis epistulam scribit?</i>	α) <i>Ad retia.</i>
2) ☐ <i>Quis ridebit?</i>	β) <i>Pugillares.</i>
3) ☐ <i>Ubi Gaius sedebat?</i>	γ) <i>Solitudo et silvae.</i>
4) ☐ <i>Quid in proximo erat?</i>	δ) <i>Dianam.</i>
5) ☐ <i>Quid vacuum erat?</i>	ε) <i>Gaius Plinius.</i>
6) ☐ <i>Quid cogitationem incitat?</i>	στ) <i>Minervam.</i>
7) ☐ <i>Quid Tacitus in venationibus poterit
adportare?</i>	ζ) <i>Cornelius Tacitus.</i>
8) ☐ <i>Quem in montibus non videbis?</i>	η) <i>Stilus et cerae.</i>
	θ) <i>Retia.</i>

III. Ασκήσεις συμπλήρωσης κενών

1. *videbis, sunt, licebit, cogitabam*: Να τοποθετήσετε τα ρήματα στον παρακάτω πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας

2. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ουσιαστικά στον πίνακα που ακολουθεί και να τα μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό: *silvae, incitamentum, apros, pugillares, salutem, venationibus, retia*

Α' κλίση	Αντίθετος αριθμός	Β' κλίση	Αντίθετος αριθμός	Γ' κλίση	Αντίθετος αριθμός	Παρατη- ρήσεις

3. Να εντάξετε τις παρακάτω λέξεις στον πίνακα που ακολουθεί: *apros, ipse, ad, proximo, sed, aliquid, -que, cum, tamen, tibi, in, vacua, ceras, tres, stilus, quoque*.

Ουσιαστικό	Επίθετο	Αντωνυμία	Αριθμητικό	Επίρρημα	Πρόθεση	Σύνδεσμος

4. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν.

	Γεν. ενικού	Αφαιρ. ενικού	Ονομ. πληθ.	Δοτική πληθ.	Αιτιατική πληθ.
<i>tibi</i>					
<i>ipse</i>					
<i>aliquid</i>					
<i>ego</i>					

5. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τα αντικείμενα του κειμένου.

Αντικείμενα	Ρήματα

3. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να διορθώσετε τα συντακτικά λάθη που υπάρχουν στις παρακάτω προτάσεις και να δικαιολογήσετε τις διορθώσεις σας:
 - α) *Ennius P. Cornelio Nasica sua salutem.*
 - β) *Ego ipse tres aprum feroces videt.*
 - γ) *In retibus sedebant et cogitabant aliquod.*
 - δ) *Cum in venationibus eramus, licet vobis quoque pugillares adportamus.*
 - ε) *Videmus amici pugillares se adportare in montes.*
 - στ) *Etsi tamen rides, ego habeo plena meis retia.*